

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Faisala Husseiniho a Davida Hipšra v právní věci žalobce: **nezl. G. A.**, zastoupen zákonnou zástupkyní N. A., zastoupen Mgr. Daliborem Lípou, advokátem se sídlem Jugoslávská 2, Karlovy Vary, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 6. 2024, č. j. OAM-556/P-P07-ZA01-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 10. 2024, č. j. 17 Az 3/2024-45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Daliboru Lípovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč**, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce, státní příslušník Gruzie, podal dne 17. 4. 2024 prostřednictvím své zákonné zástupkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice.

[2] Rozhodnutím ze dne 18. 6. 2024, č. j. OAM-556/P-P07-ZA01-2024, žalovaný rozhodl tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. Krajský soud se ztotožnil se závěry ministerstva a nyní napadeným rozsudkem žalobu zamítl.

[4] Tento rozsudek krajského soudu žalobce (*stěžovatel*) napadl kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel uvedl, že považuje svou kasační stížnost za přijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť svým významem přesahuje jeho vlastní zájmy. Tento přesah dle stěžovatele spočívá v otázce právního posouzení relevance hrozby ze strany soukromé osoby v situaci, kdy bezpečnostní složky státu původu nejsou schopny poskytnout odpovídající ochranu života a zdraví stěžovatele a jeho rodinných příslušníků, konkrétně jeho matky N. A. Matka rovněž jako žadatelka o mezinárodní ochranu byla v rámci řízení o své kasační stížnosti úspěšná (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2024, č. j. 8 Azs 230/2024-42). Dle stěžovatele lze vztáhnout závěry z rozsudku týkající se jeho matky i na něj. Stěžovatelova matka opakovaně deklarovala jasnou obavu o život svůj i svého syna (stěžovatele) v případě návratu do domovské země, ze strachu před soukromou osobou, tedy bývalým partnerem stěžovatelovy matky, před kterým nejsou schopny příslušné orgány státu původu stěžovatele a jeho matku účinně bránit; stejně tak stěžovatelova matka deklarovala obavu z nastalé stigmatizace a diskriminace její osoby a stěžovatele v tradiční a rigidní pravidla dodržující gruzínské společnosti, a to proto, že stěžovatel je nemanželský syn, navíc jeho otcem není Gruzíнец.

[5] Podle stěžovatele žalovaný i krajský soud situaci bagatelizují, vycházejí z neaktuálních podkladů, které nejsou v souladu s realitou panující v Gruzii. Tam se společnost stále více radikalizuje kvůli rozpínavosti a vlivu Ruské federace. Zároveň má stěžovatel za to, že jeho kasační stížnost přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se přímo dotýká rovněž osudu jeho matky, která v současné době před Nejvyšším správním soudem se svou stížností uspěla. Stěžovatel přitom musí následovat osud matky, nemaje žádnou jinou blízkou osobu, která by se o něj mohla postarat. Žalovaný prakticky vůbec nezohlednil jím samotným shromážděné podklady a tyto neváže ke stěžovatelově aktuální situaci. Žalovaný navíc naprosto zlehčuje informace stěžovatelem uvedené v rámci pohovorů jeho zákonnou zástupkyní a pomíjí faktickou situaci stěžovatele jako novorozence. Žalovaný a krajský soud dle stěžovatele nehodnotí správně ani jeho vlastní výpověď, respektive výpověď jeho matky, jako celek v kontextu se situací v Gruzii, neboť ji hodnotí – u osob ve stěžovatelově situaci – jako *de facto* naprosto bezproblémovou. Vyřešení těchto otázek považuje stěžovatel za natolik významné, že to přesahuje jeho vlastní zájmy.

[6] Rozsudek krajského soudu, který aproboval postup žalovaného, který při svém rozhodování nevycházel ze všech zjištěných skutečností, je rovněž nezákonný. Hodnocení situace v Gruzii se nezakládá na autentických reáliích Gruzie a situace, ve které by se zde stěžovatel ocitl, je zcela odlišná a mnohem závažnější než jak ji popisuje žalovaný, jehož názor krajský soud potvrzuje. Dle stěžovatele žalovaný vyšel z neaktuálních, a především skutečnosti neodpovídajících podkladů v rámci svého hodnocení Gruzie jako bezpečné země, kde stěžovateli prakticky nic nehrozí a může se obrátit na státní orgány s žádostí o ochranu a očekávat jejich plnou podporu. Tato tvrzení žalovaného jsou do značné míry v rovině spekulací, činěných bez skutečné znalosti místních poměrů v Gruzii, kdy bohužel krajský soud toto stanovisko a hodnocení Gruzie jako bezpečné země přejal čímž své rozhodnutí rovněž zatížil nezákonností.

[7] Stěžovatel v souvislosti s výše uvedeným napadá dále to, jakým způsobem vyhodnotili žalovaný a krajský soud jednotlivé podmínky a zákonné možnosti pro udělení mezinárodní ochrany. Je totiž zřejmé, že stěžovatel by byl v zemi původu přinejmenším

pokračování

diskriminován, a to z důvodu svého nemanželského původu, navíc za situace, kdy jeho otcem není gruzínský občan, ale cizinec. K tomuto se zároveň přidává reálná hrozba ze strany bývalého partnera stěžovatelovy matky. Krajský soud opět v tomto postupu žalovaného neshledal žádné pochybení, čímž i své rozhodnutí zatížil nezákonností.

[8] Stěžovatel má za to, že pokud splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, kam jeho žádost směřovala primárně, tím spíše splňuje i podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný v rámci hodnocení splnění těchto podmínek bohužel opět zcela selhal, neboť je znovu naprosto nedostatečně odůvodnil a hodnotil v rozporu se skutečným stavem; krajský soud opět tuto nezákonnost neodstranil. Pokud měl žalovaný za to, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, měl se detailně zabývat možností udělení ochrany doplňkové, a to nikoliv pouze formálně a paušálně, ale skutečně. V případě stěžovatele je přitom zřejmé, že by mu v případě návratu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy; jednak proto, že se jedná o osobu, která by v Gruzii stála na okraji společnosti společně se svou matkou a zároveň z důvodu pronásledování bývalým partnerem matky, před kterým by rodině nebyla poskytnuta adekvátní ochrana (spíše ochrana nulová).

[9] Ke kasační stížnosti se vyjádřil žalovaný a toto jeho vyjádření bylo zasláno na vědomí stěžovateli, který na ně již ale nereagoval.

II.

[10] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud po přezkumu přípustnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud by tomu tak totiž nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se přitom podle ustálené judikatury zdejšího soudu může jednat v následujících typových případech (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS):

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost je přijatelná pro potřebu učinit tzv. *judikatorní odklon*. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) V napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.* O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva. V rámci této kategorie přijatelnosti však Nejvyšší správní soud není povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto nedosahují takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[11] Přijatelnost kasační stížnosti je tedy třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů (podmínek řízení), jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Jinými slovy vyjádřeno, teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

[12] Ze shora uvedeného obecného vysvětlení postupu Nejvyššího správního soudu v těchto řízeních je také patrné, že je primárně na samotném stěžovateli (resp. jeho zástupci), aby soudu poskytl přesvědčivou argumentaci právě k otázce přijatelnosti kasační stížnosti. Tedy aby uvedl racionální důvody, pro které návrh přesahuje jeho vlastní zájem.

[13] Stěžovatel spatřuje přesah vlastních zájmů v otázce právního posouzení relevance hrozby ze strany soukromé osoby v situaci, kdy bezpečnostní složky státu původu nejsou schopny poskytnout odpovídající ochranu života a zdraví stěžovatele a dále v nesprávném hodnocení situace v Gruzii žalovaným i krajským soudem.

[14] Nejvyšší správní soud v těchto námitkách však neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatele. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud opakovaně konstatuje, že mezinárodní ochrana spočívající v udělení azylu může být žadateli poskytnuta teprve tehdy, je-li mu odepřena ochrana v zemi jeho původu, popřípadě je-li tato ochrana neúčinná (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003-44). Posuzováním možnosti vnitrostátní ochrany se Nejvyšší správní soud dále zabýval například v rozsudcích ze dne 20. 7. 2016, č. j. 1 Azs 113/2016-29, ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, č. 1551/2008 Sb. NSS, či ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74.

[15] V posuzovaném případě údajně hrozí stěžovateli a jeho matce v Gruzii pronásledování soukromou osobou, přičemž na gruzínské bezpečnostní složky se matka stěžovatele neobrátila a obrátit nechce s ohledem na nedůvěru k nim. Z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23, vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu původu. Nejvyšší správní soud v této souvislosti dále konstatoval, že „*v případě, že informace o zemi původu ukazují opodstatněnost této nedůvěry, nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby vyčerpal prostředky vnitrostátní ochrany*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního

pokračování

soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS). V případě zjišťování účinnosti a dostupnosti ochrany je třeba zkoumat nejen to, jaká je obecná situace v zemi původu, ale také případný podíl státu na pronásledování či vážné újmě, resp. možné propojení původců pronásledování nebo vážné újmy se státními orgány a míru vlivu těchto původců na ně; dále zda stát umožňuje trestní postih aktu pronásledování či vážné újmy a také reálnost a smysluplnost ochrany (tedy zda není pouze formální) a jaký přístup k účinným prostředkům nápravy má konkrétní žadatel o mezinárodní ochranu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47).

[16] V posuzovaném případě však krajský soud již v napadeném rozsudku zdůraznil, že stěžovatel, resp. jeho matka, se na bezpečnostní orgány v zemi původu vůbec neobrátili, přičemž žalovaný, jak shledal i krajský soud, se možnostmi ochrany v Gruzii zabýval (viz bod 17 napadeného rozsudku). V této souvislosti krajský soud správně odkázal rovněž na skutečnost, že břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti či nedostatečnosti vnitřní ochrany v zemi původu leží na žadateli o mezinárodní ochranu, tj. na stěžovateli (viz též v bodě [15] zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 66/2008).

[17] V daném případě tak lze plně využít závěry uvedené v již citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu vydaného ve věci sp. zn. 6 Azs 8/2003, podle nichž je zřejmé, že *„neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že by mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně že by mu sice poskytnuta byla, ale neúčinně.“* (srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41). Jinak řečeno, pokud se stěžovatel v posuzovaném případě neobrátil s žádostí o poskytnutí ochrany nejprve na gruzínské bezpečnostní složky, nevyužil všech prostředků, které mu právní řád Gruzie poskytl k ochraně jeho práv a svobod.

[18] Nejvyšší správní soud si je vědom rozsudku ze dne 20. 12. 2024, č. j. 8 Azs 230/2024-42, kterým bylo vyhověno kasační stížnosti stěžovatelovy matky, musí ovšem na tomto místě zdůraznit, že v případě stěžovatelovy matky šlo o zcela odlišnou situaci. Její žádost byla zamítnuta podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, podle kterého se *„jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze“*. Osmý senát Nejvyššího správního soudu zde konstatoval, že *„posouzení stěžovatelčiny žádosti jako zjevně nedůvodné v režimu § 16 odst. 2 zákona o azylu bylo založeno na informacích o Gruzii, z nichž vyplynulo, že území A. a J. O. nelze považovat z hlediska podmínek dle přílohy I procedurální směrnice za bezpečné. Podle odpovědi na třetí předběžnou otázku z rozsudku ve věci C-406/22 měl krajský soud při přezkumu napadeného rozhodnutí z moci úřední v rámci úplného a ex nunc posouzení přihlídnout na základě skutečností obsažených ve spise k tomu, že došlo k porušení materiálních požadavků označení Gruzie jako bezpečné země původu, i když toto porušení nebylo v žalobě výslovně namítáno“*. K takové situaci však v nyní posuzované věci nedošlo, žalovaný plně přezkoumal žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu.

[19] V projednávané věci tak není situace matky nezletilého stěžovatele po zrušení rozsudku krajského soudu a rozhodnutí žalovaného zdejším soudem postavena najisto. Za takové situace je nezbytné respektovat práva nezletilého stěžovatele podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte z roku 1989 (č. 104/1991 Sb.), dle kterého *zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány*, a podle čl. 9, podle kterého jsou státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, povinny zajistit, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli. Bude proto na příslušných správních orgánech, aby respektovaly shora uvedené články citované Úmluvy, a případné nucené vycestování nezletilého ve shora uvedeném smyslu pečlivě zvažovaly. Nezletilému, bude-li to v jeho zájmu, je třeba správními orgány umožnit další pobyt v České republice (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008-57, č. 1943/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 22. 7. 2015, č. j. 10 Azs 123/2015-34).

[20] Ani skutečnost, že stěžovatelova matka se svou kasační stížností uspěla, nemůže sama o sobě obstát jako relevantní důvod pro zrušení napadeného rozsudku ve věci stěžovatele. Závěry žalovaného, případně následně krajského soudu, v řízení o žádosti matky stěžovatele nelze v této fázi řízení nijak předjímat. Bude-li stěžovatelova matka následně v novém správním řízení úspěšná, vytvoří se tím prostor pro případnou novou žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu. Nové rozhodnutí žalovaného ve věci matky tak stěžovateli může poskytnout „silnější“ důvod mezinárodní ochrany ve formě sloučení rodiny s azylantem (srov. již rozsudek č. j. 9 Azs 14/2008-57).

[21] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou údajné nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu (§ 103 odst. písm. d) s. ř. s.). Byla-li by totiž tato námitka důvodná, mohlo by se jednat o důvod přijatelnosti uvedený shora [sub 4 b) – zásadní procesní pochybení krajského soudu] a Nejvyšší správní soud by napadený rozsudek krajského soudu zrušil, aniž by zkoumal důvodnost druhého uplatněného kasačního důvodu.

[22] Krajský soud se přezkoumatelným způsobem vypořádal se žalobními námitkami a stěžovatel ve skutečnosti nesouhlasí (toliko) s odůvodněním rozsudku, resp. pouze se závěry žalovaného, které krajský soud potvrdil. To je však něco zcela jiného než tvrzená nepřezkoumatelnost. Zatímco u nepřezkoumatelnosti není vůbec zřejmé zjevné, z jakých důvodů (*proč*) námitce nebylo vyhověno, u přezkoumatelného rozhodnutí stěžovatel polemizuje s *odůvodněním* tohoto nevyhovění.

[23] Nejvyšší správní soud uvádí, že žádné pochybení ze strany krajského soudu nezjistil. Krajský soud přesvědčivě a logicky vyložil, z jakých důvodů žalovaný správně nevyhověl stěžovatelově žádosti o mezinárodní ochranu.

[24] Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že nyní projednávaná věc nepřesahuje zájmy stěžovatele; k řešení otázek, na kterých je založeno odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu, již existuje ustálená judikatura, se kterou je napadený rozsudek krajského soudu plně v souladu. Protože Nejvyšší správní soud (nad rámec obsahu kasační stížnosti) tuto judikaturu nepovažuje za rozpornou a neshledává ani důvod se od ní odchýlit a současně neshledal, že by se krajský soud dopustil zásadního

pokračování

pochybení, které mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost dle § 104a s. ř. s.

III.

[25] O náhradě nákladů řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v posuzované věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[26] Nejvyšší správní soud rozhodl též o odměně a náhradě hotových výdajů zástupce stěžovatele Mgr. Dalibora Lípy, advokáta, který mu byl ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 9. 8. 2024, č. j. 17 Az 3/2024-13. Podle § 35 odst. 10 část věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát.

[27] Ustanovenému zástupci byly hotové výdaje a odměna za zastupování v řízení před krajským soudem přiznány napadeným rozsudkem, který zůstal tímto usnesením nedotčen.

[28] Ustanovenému zástupci se podle § 35 odst. 10 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024, přiznává odměna za zastupování za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti. Odměna advokáta tedy činí v dané věci 3 100 Kč a paušální částku ve výši 300 Kč za daný úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Stěžovatelův zástupce není plátcem DPH. Výše celkové odměny ustanoveného zástupce a náhrady hotových výdajů proto činí 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. dubna 2025

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu